

Vážený pan
Richard Žalud - jednatel
Welltex, s.r.o.
Štursova 661/45
400 01 Ústí nad Labem

Váš dopis čj. | ze dne 10. 8. 2015
Naše čj. NPÚ-310/62264/2015
Vyřizuje | tel. Ing. arch. K. Kibic/283, Ing. P. Kuneš, Ph.D./320
Spisový znak 820.5
V Praze dne 2. 9. 2015

Posouzení použitelnosti cihel šancovek zn. ZarmiQ pro opravy bastionových pevností - odborné vyjádření

Dne 19. 8. 2015 jsme obdrželi Vaši žádost ze dne 10. 8. 2015 o posouzení Vámi dodávaných cihel šancovek zn. ZarmiQ pro použití při obnově historických pevnostních staveb.

K žádosti byl přiložen popis výrobního postupu s kresebnou a fotografickou dokumentací pece, produktový list výrobku a protokoly technického a zkušebního ústavu stavebního Praha, s.p. – protokol o zkouškách stanovení rozměrů, objemové hmotnosti, nasákavosti, pevnosti v tlaku a mrazuvzdornosti a protokol o měření a hodnocení obsahu přírodních radionuklidů ve stavebních materiálech.

Odbornému garantovi NPÚ pro NKP Malá pevnost Terežín byly předloženy vzorky dodávaných cihel. Vhodný výrobce cihel byl hledán ve spolupráci s Klubem vojenské historie Terežín. Dodavatel předpokládá mezisklad přímo v Terežíně, kde by tak cihly mohly být připraveny k přímému odběru při jednotlivých akcích.

Rozměry pevnostních cihel, tzv. šancovek, vychází z délkové míry používané při stavbě pevnosti, tzv. fortifikačního sáhu, a odlišují se od cihel dnešních. V době výstavby pevnosti je vyrábělo několik cihelen v okolí. Ruční výroba dává cihlám charakteristický vzhled, dost důležitý pro vnímání pevnosti. Podstatná část původních cihel, použitých v líci zdiva, po víc než 200 letech nevykazuje vážnější poruchy. Dodávka nových vhodných cihel však představuje základní problém a limitující faktor všech oprav. Obecně lze říci, že v Česku takřka neexistuje vhodný dodavatel, dodávané cihly jsou vyráběny průmyslovým způsobem, cihelná hmota je protlačována lisem a odřezávána pružinou, cihly mají horší mechanické vlastnosti a nehodí se na venkovní použití. Při použití v líci zdiva vynikne ve srovnání s původním materiálem jejich příliš hladký povrch i zcela rovné, strojově řezané hrany. Nutno říct, že ani parametry soudobé průmyslové technologie nebývají důsledně dodržovány, z důvodu nedostatečného či příliš rychlého vysychání se častým neduhem stává odlišná kvalita jádra cihly, od kterého se na povětrnosti odlupují povrchové vrstvy.

Anglický dodavatel dle předložených dokumentů i vzorků cihel zaručuje výrobu tradiční technologií, cihly mají být ručně pěstovány do forem a mají přirozeným způsobem vysychat. Postup uvádí výpal tradičním způsobem v kruhové (oválné) peci tzv. Hoffmannova typu při teplotě 1100°C, má být zaručeno postupné ohřívání na požadovanou teplotu i přirozené chladnutí.

Obecně se potvrzuje, že cihly ručně vyráběné („ražené“) mají, samozřejmě při dodržení technologických předpisů, příznivější mechanické vlastnosti a lépe odolávají atmosférickým vlivům. Vůbec existenci výrobce, který důsledně užívá tradiční technologii, lze z památkového hlediska uvítat. Při použití na výpravky

historického zdiva se esteticky příznivě uplatní hrubší povrch i dílčí nerovnosti ručně vyráběných cihel. Popsaná technologie dává předpoklad přirozeného stárnutí materiálu.

Z uvedených důvodů lze použití předložených cihel šancovek zn. ZarmiQ pro obnovu barokních pevnostních staveb doporučit.

S pozdravem

Mgr. Martin Tomášek, Ph.D.
náměstek sekce památkové péče

